

Sygn. akt XXIII Zs 46/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy i Zamówień Publicznych w składzie:

Przewodniczący:	SSO Sylwia Paschke
-----------------	--------------------

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego

z udziałem

Zamawiającego: **Gminy S.**

Odwołującego: **(...) sp. z o.o. w J.**

na skutek skargi odwołującego

od wyroku Krajowej Izby Odwoławczej

z dnia 23 marca 2021 r., sygn. akt KIO 551/21

w przedmiocie wniosku skarżącego o sporządzenie uzasadnienia do postanowienia z dnia 09 czerwca 2021 r.

postanawia:

1. odrzucić wniosek o sporządzenie uzasadnienia,
2. odrzucić skargę,
3. zwrócić skarżącemu 100,00 zł (sto złotych) tytułem nienależnej opłaty sądowej od wniosku.

Sylwia Paschke

UZASADNIENIE

(...) sp. z o.o. w J. wniósł skargę na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 23 marca 2021 r., wydane w sprawie o sygn. akt KIO 551/21. Dodatkowo skarżący złożył wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych w postaci opłaty od skargi ponad kwotę 4000,00 zł.

Postanowieniem z dnia 09 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów. Postanowienie doręczono pełnomocnikowi strony skarżącej w dniu 16 czerwca 2021 r.

Pismem z dnia 22 czerwca 2021 r. skarżący złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 09 czerwca 2021 r. w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów. Jak wynika z informacji z systemu, do dnia 23 czerwca 2021 r. skarżący nie uiścił pozostałej części opłaty od skargi w wysokości 26 000,00 zł.

W dniu 04 maja 2021 r. zamawiający Gmina S. wniósł odpowiedź na skargę wraz z wnioskiem o zasądzenie od skarżącego na rzecz przeciwnika skargi kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga wniesiona na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych inicjuje postępowanie przed sądem powszechnym do którego, zgodnie z art. 579 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego o apelacji, jeżeli przepisy rozdziału 3 ustawy nie stanowią inaczej.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy rozpoznając skargę, a uprzednio także wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty do skargi, działa jako Sąd II instancji.

Działanie Sądu Okręgowego jako Sądu II instancji w zakresie rozpoznania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych znajduje odzwierciedlenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2021 r., wydanej w sprawie o sygn. akt III CZP 14/20, w której Sąd Najwyższy wyjaśnił, że „wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony z apelacją rozpoznaje sąd II instancji”. W uzasadnieniu przedmiotowej uchwały Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził, że w ustawie nowelizującej kodeks postępowania cywilnego: „odstąpiono od dotychczasowego modelu podwójnej kontroli dopuszczalności apelacji w sądzie a quo i ad quem. Zestawienie zmian polegających na uchyleniu art. 370 k.p.c. i nadaniu nowego brzmienia art. 371 oraz art. 373 k.p.c. prowadzi do wniosku, że czynności sprowadzające się do badania dopuszczalności apelacji zostały skoncentrowane w sądzie drugiej instancji, rola zaś sądu pierwszej instancji została ograniczona do zarejestrowania wpływu apelacji i czynności technicznej polegającej na przekazaniu akt sprawy sądowi drugiej instancji. Kontrola realizowana przez sąd drugiej instancji obejmuje również kwestię uiszczenia opłaty od apelacji, co zakłada uprzednie rozpoznanie ewentualnego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych”. Sąd Najwyższy uzupełniająco zwrócił uwagę „w stanie prawnym poprzedzającym wejście w życie ustawy nowelizującej postanowienie sądu drugiej instancji o odmowie zwolnienia od kosztów było niezaskarżalne. (...) Po wejściu w życie ustawy nowelizującej stan ten nie uległ zmianie, ustawodawca w dalszym ciągu nie przewidział bowiem możliwości odrębnego zaskarżenia postanowienia sądu drugiej instancji” o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych.

Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 września 2020 r. wydanej w sprawie o sygn. akt I CZ 39/20 „Postanowienie o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, wydane przez sąd odwoławczy, nie podlega zaskarżeniu (art. 394 (2) § 1 (1) k.p.c.). W myśl art. 357 § 2 (1) w zw. z art. 391 §1 k.p.c. postanowienie takie nie podlega uzasadnieniu”.

Mając na uwadze powyższe wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych podlegał odrzuceniu.

Podkreślenia wymaga również, że w art. 394 (2) § par 1 (1) k.p.c. ustawodawca wymienia katalog zamknięty postanowień wydanych przez Sąd II Instancji, na które przysługuje zażalenie poziome do innego składu sądu II instancji tego sądu. Jest to wyliczenie kompletne. Procedura postępowania cywilnego nie przewiduje możliwości zaskarżenia w drodze zażalenia postanowień sądu II instancji w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Co więcej, brak możliwości odrębnego zaskarżenia postanowienia Sądu II instancji o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych nie narusza ustawy zasadniczej. Powyższą kwestię rozstrzygnął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 13 lutego 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. II CZ 96/14. Co prawda ww. rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego dotyczy stanu prawnego ważnego przed nowelizacją kodeksu postępowania cywilnego z 2019 r., a więc art. 394 (2) k.p.c. w poprzednim brzmieniu, jednak przedstawione w nim stanowisko należy uznać za w pełni aktualne w świetle wskazanej wyżej najnowszej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego. Zgodnie z przedmiotowym orzeczeniem „przepis art. 394 (1) §2 k.p.c. w zakresie w jakim wyklucza zaskarżenie postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych, wydanego po raz pierwszy przez sąd II instancji, został uznany za zgodny z Konstytucją” (wyrok TK z dnia 31 marca 2009 r. SK 19/08)

Reasumując, katalog zamknięty art. 394(2) § 1 (1) k.p.c. oraz jednolite stanowisko Sądu Najwyższego w zaprezentowanej powyżej linii orzeczniczej, jednoznacznie wykluczają dopuszczalność zażalenia na postanowienie sądu II instancji w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych (opłaty od apelacji, opłaty od skargi).

Mając powyższe na względzie, skarżący, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, obowiązany był do uiszczenia częściowej opłaty od skargi w wysokości 26.000,00 zł w terminie tygodniowym od dnia otrzymania postanowienia z dnia 07 czerwca 2021 r., to jest do dnia 23 czerwca 2016 r.

Powyższego skarżący nie uczynił w przewidzianym przepisami terminie. Zamiast uzupełnienia braków fiskalnych skargi, skarżący złożył wniosek o sporządzenie postanowienia Sądu z dnia 09 czerwca 2021 r. w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, które zostało odrzucone przez Sąd jako niedopuszczalne w drodze niniejszego postanowienia w pkt 1.

Wskazania wymaga, że strona skarżąca w niniejszym postępowaniu jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Zgodnie zaś z art. 112 ust. 2 u.k.s.c. jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego. Ust. 3 zd. 1 omawianego przepisu stanowi natomiast, że przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia.

W omawianym zakresie wypowiedział się również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 marca 2017 r., III CZP 82/16, której to nadał moc zasady prawnej, wskazując, że w razie wniesienia przez stronę zastępowaną przez radcę prawnego (adwokata, rzecznika patentowego) skargi kasacyjnej, od której - stosownie do wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia - pobiera się opłatę stałą lub stosunkową, sąd drugiej instancji, po doręczeniu postanowienia oddalającego w całości lub w części wniosek o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych oraz bezskutecznym upływie terminu przewidzianego w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 623), odrzuca skargę kasacyjną na podstawie art. 398[6] § 2 KPC.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszego postępowania, po wydaniu postanowienia w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nieuzasadnionym byłoby wezwanie profesjonalnego pełnomocnika skarżącego do uiszczenia opłaty od wniesionej w sprawie skargi. Stosownie do treści art. 112 ust. 3 u.k.s.c. strona skarżąca winna uiścić opłatę w terminie tygodnia od dnia doręczenia odpisu postanowienia z dnia 9 czerwca 2021 r., tj. do dnia 23 czerwca 2021 r., czego jednakże nie uczyniła.

Odnosząc się do wniosku strony skarżącej o zwolnienie od kosztów sądowych, należy wskazać, że opłaty sądowe stanowią rodzaj danin publicznych. Zwolnienie od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Osoba ubiegająca się o zwolnienie jest obowiązana wykazać, że nie posiada dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych, że brak zwolnienia w rzeczywistości zamyka przed nią drogę do sądu. W przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą brak warunków materialnych koniecznych do ponoszenia opłat sądowych musi mieć przy tym charakter względnie stały, gdyż przejściowe trudności finansowe nie uzasadniają zwolnienia od ponoszenia kosztów sądowych. W realiach gospodarki nie jest bowiem możliwe, aby sytuacja jej podmiotów pozostawała w dłuższej perspektywie czasowej niezmienna i nie podlegała wahaniom. To podmiot ma bezpośredni wpływ na wysokość obrotów, a jego działania kształtują osiągnięty przychód. (z uzasadnienia I AGz 94/20).

Z informacji zawartych we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie wynika zaś, aby skarżąca spółka kończyła działalność gospodarczą, albo składała wniosek o ogłoszenie upadłości. Tymczasem skarżąca nie zabezpiecza kwoty z przeznaczeniem jej na przedmiotowy proces. Takie zachowanie nie usprawiedliwia wniosku o zwolnienie od opłaty sądowej od skargi. Oddalając wniosek Sąd miał również na uwadze okoliczność, że skarżący nie wykazał w myśl art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, że wspólnik spółki skarżącej A. K. nie ma dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki. Samo twierdzenie spółki, że zobowiązanie wobec poprzedniego wspólnika z tytułu zakupu udziałów „uniemożliwia A. K. wygospodarowanie jakichkolwiek środków celem dokapitalizowania spółki”, nie pozwala Sądowi na zwolnienie skarżącej z opłaty sądowej od skargi.

Wobec treści art. 579 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych i wynikającego z niego odesłania do odpowiedniego stosowania przepisów kodeksu postępowania cywilnego o apelacji, należało zastosować art. 373 k.p.c. zobowiązujący Sąd Okręgowy do odrzucenia nieopłaconej skargi wniesionej przez skarżącego od wyroku Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 23 marca 2021 r.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy odrzucił skargę, na podstawie art. 373 k.p.c. i art. 579 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Sylwia Paschke